

РЕЗЮМЕ НА ПРОФЕСИОНАЛНАТА, ХУДОЖЕСТВЕНО-ТВОРЧЕСКАТА, НАУЧНАТА И ПРЕПОДАВАТЕЛСКАТА ДЕЙНОСТ

на гл. ас. д-р Бояна Бъчварова

Настоящото резюме представя основните направления в професионалната, художествено-творческата, научната и преподавателската ми дейност във връзка с участието ми в конкурс за заемане на академичната длъжност „доцент“ в областта на филмовия дизайн.

Професионалният ми опит обхваща повече от петнадесет години работа като художник-постановчик, арт директор, сценограф и визуален консултант в киното, телевизията и сценичните изкуства. Основният ми професионален интерес е свързан с филмовия дизайн и с възможностите на пространството, предметната среда, костюма, цвета, светлината и графичните елементи да участват в изграждането на драматургията и визуалната логика на произведението.

Паралелно с творческата практика развивам преподавателска и научноизследователска дейност в НАТФИЗ „Кръстьо Сарафов“. Общата линия между тези направления е интересът ми към филмовия дизайн като комплексна художествена област, която съчетава драматургично, визуално, техническо и организационно мислене.

Художествено-творческа и професионална дейност

Основните творчески произведения, представени в конкурса, са пълнометражният игрален филм **„Заведи ме въщи“**, късометражният игрален филм **„И това е за тази Коледа“** и експерименталният филм **„Ева“**. Те представят различни задачи пред филмовия дизайн и различни подходи към изграждането на средата и визуалния образ.

В **„Заведи ме въщи“** работата ми като художник-постановчик и арт директор обхваща разработването и реализацията на цялостен филмов свят с 24 сета на 10 локации, студийни декори, трансформация на реални пространства, значителен обем графичен дизайн, реквизит и костюмни решения, както и организацията на художествения отдел.

Водещ принцип във визуалната концепция е противопоставянето между публичния образ и личната реалност. Светът на телевизионния водещ Злати е изграден чрез телевизионни студиа, реклама, медийна среда и пространства на социален престиж, но паралелно с това се разкрива и тяхната обратна страна – техническите пространства, гърбът на декора, ежеднезната рутина и самотата зад публичния образ. Друга линия е свързана с различните представи за дом и принадлежност. Домът за деца, в който живее Ян, е представен като среда на споделен живот и човешко присъствие, докато луксозният дом на Злати остава празен и изолиран. Саморъчно изработеният „звездолет“ в автоморгата превръща място, свързано с изоставяне и отпадък, в пространство на въображението и надеждата. Значителният обем авторски графичен дизайн допълва медийната и социалната среда на филма и участва в изграждането на света на персонажите.

„И това е за тази Коледа“ е камерна история, в която художественото решение е организирано около мотива за отсъствието. Липсващата съпруга, семейството, което не пристига за празника, празните помещения на дома и подготовката на Рангел за собственото му погребение изграждат обща визуална и емоционална линия.

Работата с реални локации, приглушена цветност, светлина и композиция е насочена към създаването на последователна атмосфера на меланхолия, памет и самота. Домът, гробището и откритият пейзаж във финала развиват различни измерения на темата за отсъствието. Важна особеност на проекта е и съвместната работа между режисьор, оператор, актьор и художник при изграждането на персонажа и неговата среда, при която пространство, костюм, поведение и атмосфера са разработвани паралелно. Филмът е селектиран в над сто международни фестивала и е отличен с повече от двадесет награди.

В **„Ева“** реална история и автентични свидетелства са интерпретирани чрез актьорско изпълнение и силно стилизирана студийна среда. Филмът се разполага между документалното свидетелство и игралната интерпретация, без да се стреми към буквална реконструкция на събитията.

Черно-бялото изображение, контрастът между светло и тъмно, редуцията на предметната среда, материалността, прожекциите и светлината изграждат последователна визуална система. Различните типове сцени – интервюта-свидетелства,

визионни спомени и символни образи – функционират като отделни „острови на паметта“, в които фактът, споменът и вътрешното преживяване съществуват едновременно. Филмовият дизайн тук не е обвързан с конкретна реалистична локация, а участва в изграждането на емоционалната структура на филма.

Трите основни произведения показват различни възможности на филмовия дизайн – изграждане на сложен социален и медиен свят, работа с реална среда и психологическа атмосфера и създаване на силно стилизирано концептуално пространство. Общата линия между тях е използването на пространството и материалната среда като средства за развитие на драматургията, персонажите и отношенията между тях. Различието във визуалния им характер е резултат от търсенето на специфичен художествен език за всяко произведение, а не на предварително установен авторски стил.

Останалите творчески материали, представени в конкурса, допълват тази практика чрез работа в различни формати. Музикалните видеоклипове „**RUN**“ и „**Rusty Fall**“ развиват работа с визуална метафора, материалност и композиция. Имерсивният проект „**KING KONG**“, създаден за *Circus Hollywood* на Great British Circus в Малайзия, адаптира средствата на филмовия дизайн към 360-градусова прожекционна среда и към връзката между предварително заснето видео и жив спектакъл. Авторската инсталация „**/imagine: ФЕДРА**“, представена в изложбата „Драматургия на пространството“ на Съюза на българските художници, развива визуални мотиви от театрален проект в самостоятелно изложбено произведение и включва използването на изкуствен интелект като средство за интерпретация на вече съществуващ авторски материал.

Научноизследователска дейност

Научната ми дейност е свързана с проблемите на филмовия дизайн, визуалната драматургия, съвременните технологии и практико-приложните модели на обучение.

Съществено място в представените материали заема главата **“Designing The Elevator: A Practice-Based Approach to Set Construction and Filmmaking”**, включена в *Perspectives on Production Design: Practice, Education and Analysis* на University of Westminster Press. Публикацията представя обучителния модел на специалност „Филмов и телевизионен дизайн“ в НАТФИЗ и по-конкретно работата в дисциплината „Декоростроене“.

Чрез анализа на студентския филм „Асансьорът“ е проследен пълният процес на работа с проблемно филмово пространство – проучване, проектиране, конструктивна реализация, използване и адаптация на декора в реални снимачни условия. Публикацията разглежда връзката между декоростроенето, снимачния процес и междудисциплинарното взаимодействие между студентите от различни специалности. Значението ѝ е и в представянето на част от образователния модел на НАТФИЗ и българския опит в обучението по филмов дизайн пред международна професионална и академична аудитория.

Научната ми дейност включва участия в национални и международни конференции и професионални форуми. От 2024 г. съм член на **Production Design Research and Education Network (PD-REN)**, а от 2025 г. – член на Управителния съвет на организацията. Участвам в дейността на мрежата и в инициативи, свързани с изследването и преподаването на филмов дизайн.

Преподавателска и академична дейност

Преподавам в НАТФИЗ от 2017 г., а от 2020 г. съм главен асистент в специалност „Филмов и телевизионен дизайн“. Преподавателската ми работа включва лекционни курсове и практически занятия по декоростроене, организация на работния процес на терен, работа с декор, костюм и реквизит, сториборд и превизуализация, костюмография и визуално разработване на сценарни проекти.

Основен акцент в преподаването ми е връзката между художествената задача и реалния процес на производство на филма. В практическите упражнения студентите работят върху пространството, композицията, материалите и визуалната концепция паралелно с изискванията на камерата, организацията на снимачния процес и взаимодействието с останалите професионални звена.

Паралелно с учебните проекти последователно включвам студенти и в професионални продукции, в които работя като художник. Това им дава възможност да наблюдават структурата на художествения отдел, подготовката и снимачния процес, комуникацията между отделните звена и необходимостта от вземане на решения в реални производствени условия. Смятам, че подобен опит е особено ценен, когато допълва академичната работа.

Като главен асистент участвам в организацията на учебния процес, оценяването и изпитните комисии, разработването и актуализирането на учебна документация, както и в комисии и работни групи по програмна и институционална акредитация. Член съм на Катедрения и Академичния съвет.

Като координатор на **Центъра за продължаващо обучение към НАТФИЗ** участвам в разработването и организацията на програми за допълнителна квалификация и професионално обучение в областта на изкуствата.

Обобщение

Художествената, научната и преподавателската ми дейност се развиват като взаимно свързани направления. Професионалната практика поставя конкретни художествени и организационни въпроси; изследователската работа ми позволява да ги разглеждам в по-широк теоретичен и исторически контекст; преподаването изисква този натрупан опит да бъде структуриран, проверяван и превеждан в методи, които могат да бъдат полезни за студентите.